

ГОЛАС РАДЗІМЫ

ВЫДАЕЦЦА З 1955 ГОДА ●

● NO.10 (3082) ●

● ЧАЦВЕР, 13 сакавіка, 2008

ШТОТЫДНЁВІК “ГОЛАС РАДЗІМЫ” МОЖНА ЧЫТАЦЬ У ІНТЭРНЭЦЕ: WWW.GOLAS.BY

Госці з берагоў Балтыі
Што вабіць у Беларусі эстонскіх турыстаў
Стар. 2

Дарогі блізкія і далёкія
Мінскі ўрач-нейрахірург цудоўна валодае і фотаапаратам
Стар. 3

Энтузіяст Іван Драўніцкі
Стар. 4

Жанчыны і мужчыны

Адукацыйны ўзровень: групавы партрэт

Гэтыя дзяўчаты — студэнткі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта

Віялета Стасевіч

Як паведамілі ў Міністэрстве статыстыкі, летась сярод працуючых жанчын 54 працэнты мелі вышэйшую і сярэдняю спецыяльную адукацыю, а сярод мужчын — толькі 37 працэнтаў (у 2000 годзе было адпаведна 49 і 33 працэнты).

Так, у агульнай колькасці рабочых па-ранейшаму перава-

жаюць мужчыны — 57 працэнтаў. А вось сярод служачых болей жанчын — 67 працэнтаў.

Пераважна “жаночымі” з’яўляюцца калектывы прадпрыемстваў гандлю і грамадскага харчавання, культуры, адукацыі, аховы здар’я. Удзельная вага жанчын у гэтых галінах складае ад 70 да 86 працэнтаў.

Выкладчыкамі школ тра-

дыцыйна працуюць пераважна жанчыны. На пачатак 2007/08 навучальнага года іх доля ў гэтым прафесіянальным асяроддзі складала 85 працэнтаў. Сярод дырэктараў школ і іх намеснікаў 82 працэнты — жанчыны.

Што тычыцца выкладчыкаў сярэдніх спецыяльных навучальных устаноў, то тут таксама пераважаюць жанчыны — каля 8 тысяч чалавек (73 працэнты).

У вышэйшых навучальных установах выкладчыкамі працуюць амаль 13 тысяч жанчын (55 працэнтаў), сярод іх 233 дактары навук, каля 4 тысяч кандыдатаў навук, 220 прафесараў і 2600 дацэнтаў. Сярод дзяржаўных служачых усіх узроўняў у праўлення 66 працэнтаў складаюць жанчыны: як правіла, яны займаюць пасады галоўных, вядучых і іншых спецыялістаў.

Муза Уладзіміра Караткевіча

Маскоўская даследчыца Ніна Молева перадала ў Беларусь невядомыя творы, пераклады і лісты пісьменніка

Галіна Івуць

Уладзімір Караткевіч выдатна ведаў не толькі беларускую гісторыю і культуру, але і рускую, і ўкраінскую. Ён скончыў Кіеўскі ўніверсітэт, у якім яго хацелі пакінуць у аспірантуры, настаўнічаў ва ўкраінскай вёсцы Лесавічы. Потым, у час далейшай вучобы ў Маскве, на Вышэйшых літаратурных курсах (1958–1960) і Вышэйшых сцэнарных курсах, ён дзякуючы выкладчыцы Ніне Молевой грунтоўна пазнаёміўся з помнікамі рускай архітэктуры і жывапісу, прысвяціў ім нямала

вершаў (прыгадаем хаця б канальнае “Дзіва на Нерлі”).

Даследчыкі адзначаюць, што без гадоў, пражытых Караткевічам у Кіеве, не было б яго аповесці “Лісце каштанаў”, без падарожжа на Далёкі Усход — аповесці “Чазенія”, без вучобы ў Маскве — рамана “Нельга забыць” (другая назва “Леаніды не вернуцца на зямлю”).

Варта прыгадаць, што ў пралогу рамана дзейнічаюць высакародны афіцэр Гораў і вайсковец-прыстасаванец, які перашкодзіў пераправіцца цераз раку жанчыне, што везла з Віль-

ні паперу пра адмену смяротнай кары для свайго мужа-паўстанца. Але не паспела. Даведаўшыся пра ўсё, Гораў выклікаў нягодніка на дуэль, за што паплаціўся кар’ерай... І вось праз стагоддзе ў Маскве сустракаюцца нашчадак таго расстралянага паўстанца (у яго сапраўды быў прататып — з сям’і самога пісьменніка, па прозвішчы Грынкевіч) і ўнучка Горава. Паміж імі ўспыхвае светлае і адначасова трагічнае пачуццё.

Уніклівыя літаратурныя крытыкі ў першых жа рэцэнзіях засведчылі: прататып герайна ра-

мана Горавай — Молева. Зрэшты, гэта не раз пацвярджалі і сам аўтар, і яго персанаж. Потым, калі Караткевіч пераехаў на сталае жыхарства ў Мінск, іх звязвала ажыўленая перапіска. Молева пачала цікавіцца беларускай літаратурай і мастацтвам.

У 2005 годзе, калі ў Оршы праводзілася міжнародная навуковая канферэнцыя, прысвечаная памяці пісьменніка, яна збіралася прывезці экспанаты для Літаратурнага музея Уладзіміра Караткевіча. Аднак нешта тады перашкодзіла зрабіць гэта.

→ Стар. 2

ВЕСТКІ

Сябраваць — эканамічна выгадна

Васіль Харытонаў

Беларусь і Сірыя падпісалі ў Мінску новыя дакументы аб супрацоўніцтве.

Гэта Пагадненне паміж Дзяржкамітэтам па стандартызацыі Беларусі і Сірыйскай Арабскай арганізацыяй па стандартызацыі і метралогіі ў галіне ўзаемнага прызнання вынікаў ацэнкі адпаведнасці; выканаўчая Праграма на 2008-2009 гады да міжурадавага пагаднення аб супрацоўніцтве ў галіне турызму; Мемарандум аб супрацоўніцтве ў галіне рэгіянальнага планавання і жыллёвага будаўніцтва. Падпісана таксама Праграма супрацоўніцтва на 2008-2009 гады да пагаднення паміж Міністэрствам сельскай гаспадаркі і харчавання Беларусі і Міністэрствам сельскай гаспадаркі і аграрных рэформ Сірыйскай Арабскай Рэспублікі аб эканамічным і навукова-тэхнічным супрацоўніцтве ў галіне аграпрамысловага комплексу.

Цяпер прававая база двухбаковых адносін паміж Беларуссю і Сірыяй складаецца з 15 дакументаў.

Дасягнута дамоўленасць

Польшча гатова аказаць навуковую падтрымку ў аднаўленні былога родавага фальварка вядомага мастака Напалеона Орды ў Іванаўскім раёне на Брэстчыне.

Дамоўленасць наконт гэтага дасягнута на сустрэчы пасла Беларусі ў Польшчы Паўла Лагушкі з намеснікам міністра культуры і нацыянальнай спадчыны Польшчы Томшам Мертай. Былі абмеркаваны таксама перспектывы ўзнаўлення працы Беларуска-польскай кансультацыйнай камісіі па справах гісторыка-культурнай спадчыны, супрацоўніцтва ў рэстаўрацыі Нясвіжскага замка Радзівілаў, а таксама святкавання ў Беларусі і Польшчы 210-х угодкаў Адама Міцкевіча. Дасягнута дамоўленасць аб працягу сумеснай дзейнасці па занясенні Аўгустоўскага канала ў спіс аб’ектаў Сусветнай спадчыны ЮНЕСКА.

ЯК СПРАВЫ, ДЫЯСПАРА?

Госці з берагоў Балты

Што вабіць у Беларусі эстонскіх турыстаў

Кацярына Мядзведская

Асацыяцыя беларусаў Эстоніі пачала актыўна знаёміць эстонцаў са сваёй радзімай яшчэ гадоў шэсць таму. За гэты час у краіне па праекце “Знаёмая незнаёмая Беларусь” пабывалі каля дзесяці турысцкіх груп. Нядаўна эстонская група гасцявала ў санаторыі “Крыніца” пад Мінскам. Госці адпачывалі і знаёміліся з Беларуссю.

— На гэты раз разам з эстонцамі прыехалі шведы і фіны, — расказвае старшыня Асацыяцыі беларусаў Эстоніі Ніна Савінава. — Мы ўжо пабывалі ў музейна-этнографічным комплексе “Дудуткі”. Не магу ніводнай групе адмовіць у тым, каб людзі паглядзелі, як пячэцца хлеб (ды яшчэ з песнямі), як робяць сыры, працуюць кавалі... Самі турысты пажадалі наведаць ваенна-гістарычны комплекс, які месціцца каля Заслаўя. Заўсёды абавязкова ў праграме — мінскія тэатры, цырк. Я ўпэўнена, што такія паездкі — добрая рэклама краіне. У цяперашняй групе пяцьдзесят чалавек. І ўсе яны раскажуць пра ўбачанае сваім

Старшыня Асацыяцыі беларусаў Эстоніі Ніна Савінава

знаёмым, сваякам. У Таліне мяне ўжо чакае новая тургрупа.

А ў планах Асацыяцыі беларусаў Эстоніі — адкрыць беларускі турыстычна-інфармацыйны цэнтр у Таліне. Гэтай справе садзейнічае і Генеральнае консульства Беларусі.

— Мы папярэдне рыхтуем таго вандроўніка, які прыедзе ў Беларусь, — працягвае Ніна Савінава, — Перад паездкай кожнаму турысту даем разнастайную інфармацыю пра краіну. У нас ёсць відэаролікі, брашур, фотаздымкі. Такім чынам, за-

вочна абуджаем цікавасць да краіны. На маю думку, Беларусь ідзе правільным шляхам — трэба развіваць уязны турызм. Дарэчы, такім шляхам праходзіла некалі маленькая Эстонія. А цяпер каля пяці з паловай мільёнаў чала-

век штогод прыязджаюць з усяго свету паглядзець на краіну. Радуе, што ў Беларусі актыўна рамантуюцца дарогі, аднаўляюцца замкі і палацы, ставараецца інфраструктура. Бачна, што краіна гатова прымаць замежных гасцей.

Гавораць госці з Эстоніі

Роберт Пелірог:

— У Беларусі я ўжо другі раз. Вельмі падабаецца Мінск — прыгожы, чысты, утульны горад. Раю ўсім тут пабываць. Заўсёды ў падарожжы звяртаю ўвагу на твары мясцовых жыхароў. Мінчане ўсміхаюцца, у іх ёсць радасць і надзея ў вачах. Значыць, у народа ёсць будучыня.

Андрэй, вадзіцель аўтобуса:

— Шмат бываю ў розных краінах. Магу з упэўненасцю сказаць: па парадку і чысціні, якая ёсць у цэнтры Мінска, горад можна параўнаць з Люксембургам. Мяне ўразілі дарогі, культура наводзінаў. Мая жонка нарадзілася ў Беларусі. Думаю, у адпачынак ўсёй сям’ёй прыедем на яе радзіму. А пакуль дадому прывязу імат уражанняў і беларускія цукеркі дзецям.

Анфіса Літоўская:

— У “Крыніцы” з намі працавалі выдатныя медыкі, сапраўдныя прафесіяналы. Вялікі дзякуй! Мне вельмі спадабаліся дагледжаныя палі, аграгарадкі. Яшчэ ўразілі даступныя цэны на лекі ў аптэках і на беларускую касметыку. Дамоў вязу імат падарункаў, выдатныя жаночы трыкатаж.

Тамара Гуннар:

— У беларускім санаторыі адпачываю ўпершыню, але, думаю, не ў апошні раз. Цудоўная прырода, чыстае паветра. Увогуле беларуская зямля вельмі прыгожая. Уражваюць сваёй шырынёй палі. Бывала ў Мінску гадоў дваццаць назад. Змены відавочныя. Прастор, размах — вось што прыцягвае. А беларусы такімі ж і засталіся — гасціннымі і добразычлівымі.

У дапамогу аматарам падарожжаў

Іван Мірскі

Беларускі турыстычна-інфармацыйны цэнтр плануецца адкрыць у Польшчы.

Па словах дырэктара дэпартаменту па турызме Міністэрства спорту і турызму Віктара Янкавенкі, падобны цэнтр за мяжой будзе першым. З цягам часу плануецца стварыць сетку такіх арганізацый.

Мэта стварэння цэнтраў — прасоўванне турыстычнага прадукту Беларусі за мяжой, знаёмства з яе турыстычнымі магчымасцямі, наладжванне дзелавых сувязяў паміж замежнымі і беларускімі тураператарамі.

Заўважым, што цяпер у кожнай вобласці Беларусі ўжо дзейнічаюць турыстычна-інфармацыйныя цэнтры. Яны з’яўляюцца таксама ў малых гарадах з каштоўнай гісторыка-культурнай спадчынай (у Міры, Нясвіжы, Заслаўі, Кобрыне, Слоніме і іншых), а ў перспектыве — у кожным раёне Беларусі.

На жаль, Беларусь яшчэ недастаткова вядома ў свеце як турыстычная краіна, значыць Віктар Янкавенка. Для змянення становішча неабходна, у прыватнасці, сфарміраваць так званую турыстычную паслугаправодную сетку.

Ад старажытнасці — да сучаснасці

Першы том Вялікага гістарычнага атласа Беларусі будзе выдадзены ўжо ў гэтым годзе

Дзяржаўны камітэт па маёмасці завяршае падрыхтоўку унікальнага выдання — Вялікага гістарычнага атласа Беларусі. У 2008 годзе выйдзе ў свет першы том гэтай кнігі. Усяго будзе выдадзена тры тамы.

У першым томе атласа сабраны матэрыялы ад каменнага века

да 1300 года, другі том ахоплівае гісторыю да Кастрычніцкай рэвалюцыі 1917 года, трэці — да нашых дзён. Цяпер ідзе ўзгадненне атласа з гісторыкамі.

Выпуск картаграфічнай прадукцыі — адзін з кірункаў дзейнасці Дзяржкамітэта па маёмасці. Некалькі гадоў таму быў выдадзены Нацыянальны атлас Беларусі. Цяпер пастаўлена задача абнавіць тапаграфічныя карты маштабнага

раду і стварыць іх у лічбавым выглядзе.

На тэрыторыі краіны першае дакументальнае сведчанне аб дзяржаўных зямельных агентах адносіцца да 1398 года. Сем гадоў таму ў Беларусі ўрачыста адзначалася 600-годдзе дзяржаўнай землеўпарадкавальнай і картограф-геадазичнай службы. Цяпер у рэспубліцы ў гэтай сферы занята каля васьмі тысяч спецыялістаў.

Муза Уладзіміра Караткевіча

(Працяг. Пачатак на стар. 1)

І ўсё ж Ніна Молева, сёння доктар гістарычных навук і кандыдат мастацтвазнаўства, сябар Саюза пісьменнікаў і Саюза мастакоў Расіі, стрымала слова. Нядаўна яна перадала Анатолю Вераб’ю, мінскаму даследчыку творчасці пісьменніка, копіі невядомых раней рукапісаў Уладзіміра Караткевіча, яго лістоў з малюнкамі, аўтаграфу на падараваных кнігах. Арыгіналы іх захоўваюцца ў Цэнтральным маскоўскім архіве-музеі асабістых збораў.

Перададзеныя копіі істотна ўзбагачаюць гісторыю беларускай літаратуры. Сярод іх, напрыклад, выявіліся невядомыя раней творы Уладзіміра Карат-

кевіча, аўтапераклады з беларускай мовы на рускую яго вершаў, зробленыя спецыяльна для Ніны Молевой. Знайшліся пацвярджэнні таго, што беларускі класік пісаў творы таксама і на рускай мове. Пра гэта сведчаць яго паэма “Родина”, вершы “Я стал слабее стеблей травы...”, “Русь, ты одна на свете...”, “Когда ночь в мои окна звёздами впиалится...”, “Мертвые радуги”. Анатолий Верабей вырашыў выдаць невядомыя раней творы, пераклады і лісты асобным зборнікам. А самі копіі паступяць у аршанскі музей пісьменніка.

Да сказанага трэба дадаць, што ў Маскве нядаўна выйшла багата ілюстраваная кніга мемуараў Ніны Молевой “Баланс

Выкладчыца Ніна Молева ў час, калі Уладзімір Караткевіч вучыўся ў Маскве

стагоддзя”. У ёй выказаны словы павагі да Уладзіміра Караткевіча, князя Васіля Святаполк-Мірскага, іншых ураджэнцаў Беларусі. З гэтай кнігі і ўзяты для публікацыі здымак.

Сустрэкаем вясну разам!

Ганна Бандарэнка

Аматарскія ансамблі “Мірскія музыкі” і “Выцінанка” прадстаўлялі Беларусь на міжнародным музычным фестывалі “Мэрцішор-2008” у Кішыніёве.

“Мэрцішор” увабраў у сябе ўсе музычныя жанры — ад джаза да класікі. На свята з’язджаецца вялікая колькасць гасцей. Сваё мастацтва дэманструюць выканаўцы і ансамблі акадэмічнай, эстраднай, народнай, джазавай музыкі. У цяперашнім фестывалі прымалі ўдзел калектывы з Малдовы, Расіі, Украіны, Румыніі, Германіі, Аўстрыі, Італіі, Турцыі і іншых краін.

Фальклорны канцэрт з удзелам ансамбляў “Мірскія музыкі” і “Выцінанка” прайшоў у будынку Нацыянальнай філармоніі, выступалі беларускія артысты і ў рэгіёнах Малдовы.

Мэрцішор — гэта народнае свята сустрэчы вясны, якое традыцыйна адзначаецца ў Малдове. У гонар свята малдаване носяць невялікія чырвона-белыя ўпрыгожванні — мэрцішоры — у выглядзе разнастайных кветак, званочкаў, пацерак, сэрцайкаў, сашчэпленых чырвонай і белай ніткамі. Іх носяць на адзенні ўвесь месяц, а 31 сакавіка развешваюць па квітнеючых фруктовых дрэвах. Як і ў любой іншай добрай традыцыі, народ звязвае з гэтым святам усе свае самыя лепшыя надзеі і чаканні.

У Дашы — з песнямі душа

Мінчанка Дар’я Надзіна заняла другое месца на міжнародным фестывалі дзіцячай творчасці “Акно ў Еўропу”, які прайшоў у Санкт-Пецярбургу.

У конкурсе прымалі ўдзел больш за 400 маладых талентаў з розных краін. Дар’я Надзіна выступала ва ўзроставай групе ад 12 да 15 гадоў, была ў ёй самай малодшай.

“Падрыхтоўка да паездкі ў Санкт-Пецярбург была досыць сур’ёзнай, — сказала педагог Дар’я Надзінай, заслужаны дзеяч культуры Беларусі Святлана Стацэнка. — Спецыяльна да фестывалю шліся касцюмы, ставілася харэаграфія, былі зроблены аранжыроўкі песень, прапісаны бэк-вакал”.

Сама Даша гаворыць, што яна з вялікім хваляваннем удзельнічала ў конкурсе. Вядома ж, юнай артысцы хацелася выступіць добра. Вельмі важна, лічыць Даша, што педагог Святлана Стацэнка прыслухоўваецца да яе меркавання падчас падбору песень.

Для маладой выканаўцы “Акно ў Еўропу” — ужо другі міжнародны конкурс. Да гэтага яна стала ўладальніцай другой прэміі міжнароднага дзіцячага конкурсу “Залатая пчолка”, які штогод праходзіць у беларускім горадзе Клімавічы.

Дарогі блізкія і далёкія

Мінскі ўрач-нейрахірург цудоўна валодае і фотаапаратам

Апошні лёд. Возера Нарач. 2001

Іван Ждановіч

Усяго сорак фотаімгненняў. Са шматлікіх дарог, якімі за паўстагоддзя жыцця паспеў пахадзіць, паездзіць Аляксандр Кандыба, менавіта столькі ён адабраў для сваёй юбілейнай выставы. І назваў яе па-філасофску: “Дарогі...”.

Вось палявая дарога віляе па любай яму Браслаўшчыне. Выгінаецца па схіле ўзвышша, і — прама ў летнюю бездань неба... Глыбокі, халодны туман над ракою, за ім ледзьве ўгадваюцца рысы нямецкага горада... Тысячы сланечнікаў, дзівосных сонцаў, асвятляюць раздолны ўкраінскі краявід... А вось від з-пад крыла самалёта: загуляліся ў прыгожых воблаках над Чыкага промні, блікуюць вясёлкамі. Амаль усе фотаздымкі, што адабраны для выставы, нясуць у сабе зарад цікасці і мірнасці. Настрой разважлівага спакою. Але ёсць на іх і дынаміка нашага

жыцця. Погляд фотамайстра не проста слізгае па паверхні натуры. Аўтар як бы заглыбляецца ў яе, вядзе гледача да сутнасці рэчаў.

Як назваць такое светабачанне? Фотапоглядам хірурга? Для ягонай прафесіі, сапраўды, уласціва дакладнае, асэнсаванае пранікненне ўглыб... Але ў фотамастацтве Аляксандр пазбягае рэзкіх ліній. Не пускае ў кадр дысгармонію. І не прэпаруе дэталі, як любяць часам некаторыя фотарэпарціёры. На адкрыцці выставы, якая цяпер дэманструецца ў Беларускам таварыстве дружбы і культурнай сувязі з замежнымі краінамі, гаварылася пра ўласцівы фотамайстру адметны, непаўторны “погляд з Беларусі”. Гэта значыць: спакойны, удумлівы, не кідкі на знешнюю вастрюню і стракатасць. І сапраўды, Аляксандр Кандыба гольны бачыць прыгажосць і гармонію не толькі ў родных краявідах. Вачыма

Сланечнікі. Украіна. 2006

Плошча перад вакзалам. Германія. 2001

беларуса глядзіць ён, скажам, на брукаваныя вулкі швейцарскага Люцэрна. Ці шукае “беларускую” ўраўнаважанасць і няспешнасць у індустрыяльных пейзажах Германіі, ЗША...

У прафесійным жыцці ён — урач-нейрахірург, прычым вышэйшай катэгорыі. Гэта вельмі адказная праца: дзень пры дні рабіць складаныя аперацыі на пазваночніку. Аляксандр Кандыба загадвае цяпер аперацыйным блокам Рэспубліканскага навукова-практычнага цэнтра траў-

маталогіі і артапедыі. Дарогі ж урачэбнага абавязку, здараецца, вядуць і ў самыя аддаленыя куткі Беларусі — туды, дзе чалавеку неадкладна патрэбна дапамога. На экстраныя выклікі даводзілася яму вылятаць і верталётамі, і самалётамі санітарнай авіяцыі. Падчас адкрыцця выставы калегі згадвалі, што ў Аляксандра Кандыбы заўсёды напатагове два кейсы: адзін — з хірургічнымі інструментамі, другі — з фотаапаратурай. Дарэчы, сцены многіх памяшканняў самога

Аляксандр Кандыба

цэнтра цяпер упрыгожваюць яго фотаздымкі.

На прэзентацыі выставы было нямала былых пацыентаў Аляксандра Анатольевича, з лёсамі якіх перасяклася яго жыццёвая дарога. І ён дапамог ім з большай надзеяй і радасцю глядзець на свет, ісці далей.

— У кожнага з нас — свае дарогі, і яны самыя розныя, — разважае Аляксандр Кандыба. — Некаторыя выбіраем мы самі, а некаторыя і нас выбіраюць: урач, скажам, ідзе туды, дзе ёсць чужы боль. Важна, каб у нас было жаданне рухацца далей, спазнаваць прыгажосць свету. А таксама адкрываць новыя краявіды і ў сваёй душы. Ідучы па дарозе жыцця, я бачу шмат цікавага навокал. Мне заўсёды вельмі хочацца “спыніць прыгожае імгненне”, падзяліцца сваімі ўражанямі з сябрамі, якіх у мяне вельмі шмат. Таму і люблю падарожнічаць з фотаапаратам. Таму і сабраў на фотавыставу сяброў. Прыемна ўсведамляць: глядзячы на мае работы, нехта атрымае зарад аптымізму — і ў свеце стане больш добра і радасці.

З куфэркаў мінулага

У кожнай моды ёсць адпаведнасць. Існуе меркаванне, што за год да зорнага часу адзенне выглядае смелым, на хвалі папулярнасці — прыгожым, праз год — пазбаўленым густу, праз дваццаць — смешным, праз пяцьдзесят — своеасаблівым, праз сто пяцьдзесят — цудоўным... З часоў існавання Вялікага княства Літоўскага прайшло не адно стагоддзе. Калі бачыш касцюмы тых дзён, з вуснаў адразу злітае ўжо згаданае: “Цудоўна!”. Адзенне гэтае асветлена гісторыяй, бо яно — адбітак культуры продкаў. Пазнаёміцца з тым, што насілі некалі, можна на выставе “Рыцары Вялікага Княства”.

Вольга Карней

Позірк адразу спыняецца на ўбранні шляхцічаў, заможных гараджан, прыдворных паненак. Усе касцюмы маюць своеасаблівыя аксэсуары: ці то простыя скураныя сумачкі, ці то мудрагелістыя галаўныя ўборы. Асобна варта сказаць пра аздабленне: багата тут вышыўкі, пацерак, меху. Асноўны ж

матэрыял, з якога пашыты рэчы, — “высакародны” аксаміт.

Сярод экспанатаў вылучаецца магнацкі касцюм пачатку XV стагоддзя. Масіўныя ўпрыгожванні і грузны пояс надаюць яму асаблівую веліч. Гісторыкі лічаць, што ўтакое адзенне, магчыма, апранаўся князь Вітаўт, калі прымаў еўрапейскіх паслоў. Увогуле, рэчы на выставе — розных

У свой час і такое “адзенне” было ў модзе

гадаў. Іх сабралі разам, каб можна было прасачыць, як з цягам часу мянялася вопратка нашых продкаў.

Калекцыя створана членамі ваенна-гістарычнага клуба “Княжы Гуф”. Узнаўляючы стражытнае адзенне, энтузіясты абавіраліся на кнігі па гісторыі, жывапісныя палотны, гравюры, летапісы. Аўтары імкнуліся адлюс-

травіць моду тых далёкіх дзён нават у дэталях: якой, напрыклад, была каляровая гама, дэкор.

Акрамя адзення, у выставачнай зале размясціліся рэканструяваныя даспехі і зброя. Рыцарскія латы выклікаюць змешанае пацуду: адначасова і захапленне, і боязь. Між іншым, баявая амуніцыя — таксама від вопраткі, таму ня-

дзіўна, што і яе гаспадары раней упрыгожвалі: панцыры — выгравіраванымі ўзорамі, шлемы — паўлінавымі пёрамі. Дзе-нідзе на даспехах можна заўважыць пашкоджанні — сляды паядынкаў. Справа ў тым, што члены “Княжы Гуфа” — удзельнікі сучасных рыцарскіх фестываляў. А там, як вядома, не абыходзіцца без турніраў.

Кожны год хлопцы і дзяўчаты з “Княжы Гуфа” наведваюцца ў Польшчу, на фестываль “Грунвальд”. Яго праводзяць з нагоды перамогі над крыжаносцамі, якой аб’яднанае войска ВКЛ і Польшчы дасягнула ў 1410 годзе. Акрамя таго, клуб удзельнічаў у святах старажытнай культуры ў Латвіі, Літве, Расіі, Украіне, Чэхіі. Запрашае сяброў на фестывалі ў Беларусь: у прыватнасці, на “Заслаўскі Набат”. У сваіх гістарычных касцюмах члены “Княжы Гуфа” нават у кіно здымаліся. Сярод фільмаў з іх удзелам — “Анастасія Слуцкая”, “Начны дзор”, “Дзённы дзор”, “1612. Хронікі смутнага часу”.

Прывабнасць звычайнага адзення — з’ява зменлівая. Сёння яно прыгожае, заўтра падаецца састарэлым. Але ёсць мода, якую не краане час. Яна — на сапраўднае рыцарства. Як і стагоддзі таму, па-ранейшаму ў пашане прыстойнасць, мужнасць і, канешне ж, высакародныя адносіны да жанчын.

ГЛЫБІНКА

Энтузіяст Іван Драўніцкі

У адрозненне ад расійскага Камарова, вядомага дзякуючы папулярнай песні, у аднайменнае сяло на Мядзельшчыне, непадалёку ад возера Свір, людзі дабіраюцца пераважна на аўтобусе. Гэта па трасе Вільнюс–Полацк. На першы погляд тут — правінцыя, аддаленая ад Мінска кіламетраў аж на 200, ад раённага Мядзела — на 36. Сяло як сяло: цэнтр саўгаса, сярэдняя школа, Дом культуры, бібліятэка. Праўда, вылучае Камарова старая сядзіба, якая з’яўляецца помнікам архітэктуры. Даўнія культурныя традыцыі знаходзяць і тут свой працяг. Адсюль ідуць культурныя повязі не толькі на Міншчыну, але і на Віцебшчыну, Гродзеншчыну. І нават у Вільнюс, Варшаву, Парыж.

Адам Мальдзіс

Традыцыі, вядома, развіваюцца тады, калі пра тое клапаціцца іх захавальнікі і носьбіты. А яны ў Камарове ёсць. Адзін з іх — настаўнік вышэйшай катэгорыі, выдатнік народнай асветы Беларусі Іван Драўніцкі. Адзначыўшы сваё 75-годдзе, ён мог бы ўжо і не працаваць. Але спакой, адпачынак — не для яго няўрымслівай, па-сялянску цягавітай натуре. У школе Іван Драўніцкі па-ранейшаму часты і жаданы госць. Вакол яго тут гуртуюцца аматары роднага слова, юныя краязнаўцы. Цяпер у педагога больш часу на пошукавую, збіральніцкую, даследчыцкую дзейнасць. І распаўсюджваецца яна не толькі на Мядзельшчыну, дзе Іван Пятровіч сёння жыве, але і на Пастаўшчыну, дзе нарадзіўся, і на Астравеччыну, дзе доўга настаўнічаў. Карацей кажучы, на ўсё Паазер’е, якое займае немалую плошчу ў трох суседніх абласцях.

Прыемна прыгадаць, што ў Івана Драўніцкага

Сяло Камарова на карце Нарачанскага краю

даўнія творчыя сувязі з “Голасам Радзімы”. Менавіта яе чытачам ён адкрыў постаць нашага суайчынніка Людвіка Хамінскага. Гэты нястомны кнігавыдавец і калекцыянер жыў у суседнім з Камаровам Альшэве, меў там у бібліятэцы славыты “Альшэўскі летапіс”. Драўніцкі ж першым устанавіў, што летам 1914 года на Астравеччыне, у Ключаных і Баранях, ставілася ў прысутнасці аўтара купалаўскай “Паўлінка”. Урэшце,

летас ён апублікаваў у “Голасе Радзімы” сенсацыйны артыкул пра беларускія, мядзельскія карані адважнага французскага даследчыка акіянікі Жак-Іва Кусто.

А нядаўна прыйшла бандэроль з укладзенай Іванам Пятровічам кнігай “Легенды Нарачанскага краю”. Сюды ўвайшлі як яго ўласныя фальклорныя запісы, так і вынікі працы іншых збіральнікаў: да прыкладу, Іаланты Валувіч, загадчыцы бібліятэкі

са Спандаў Астравецкага раёна, паэта Міколы Астаневіча, празаіка Яраслава Пархуты, археолага Міхася Чарняўскага. Нават вучаніцу са Свіра — і тую ўтанараваў збіральнік. Усе яны дасылалі свае тэксты не ў Мінск, а ў Камарова. Іван Драўніцкі апрацаваў гэтыя паэтычныя скарбы мінулага, сістэматызаваў, упрыгожыў сваімі мастацкімі фотаздымкамі. І выйшла карысная падручная кніга для настаўнікаў, школьнікаў, краязнаўцаў.

Іван Драўніцкі

Цікава, што выдадзена яна грунтоўна, на сталічным узроўні.

Я ведаю, цяпер на рабочым стане Івана Драўніцкага чакаюць свайго выдання рукапісы “Край блакітных азёраў” (даведнік для турыстаў), “Чароўны родны кут” (пра Сарачанскія азёры на Астравеччыне), “Альфрэд Рэмэр, графік і жывапісец”, калектыўная манаграфія пра даўнія шляхецкія сядзібы...

Аглядаючы зробленае нястомным камароўскім рупліўцам, ловіш сябе на думцы: наколькі ж свечасова ў Беларусі пачалі надаваць больш увагі малым гарадам і былым мястэчкам. Але відавочна, быць ім перыферычнымі, правінцыйнымі, ці па-еўрапейску заможнымі і культурнымі — залежыць у немалой ступені ад энтузіястаў. Такіх, да прыкладу, як Іван Драўніцкі.

Цікавыя сустрэчы з “Вясёлкай”

Ірына Цімохіна

Уласны музей гісторыі з’явіўся ў папулярнага дзіцячага часопіса.

У музеі часопіса “Вясёлка” знаходзяцца старыя нумары папулярнага сярод дзяцей выдання, фатаграфіі, асабістыя рэчы славытых беларускіх пісьменнікаў, кампазітараў, мастакоў, якія друкаваліся на яго старонках. Акрамя таго, наведвальнікі змогуць азнаёміцца з узнагародамі і дыпламамі, атрыманымі часопісам на працягу сваёй 50-гадовай гісторыі.

“Мы жадаем, каб маладыя чытачы ведалі гісторыю часопіса, пазнаёміліся з людзьмі, якія працавалі над выданнем, і тымі, хто піша для дзяцей цяпер, — гаворыць галоўны рэдактар часопіса Уладзімір Ліпскі. — Дарэчы, на цырымонію адкрыцця музея былі запрошаны вучні першага класа Глыбоцкай раённай гімназіі — пераможцы конкурсу “Хто лепшы сябар “Вясёлкі”? Дзеці ўсім класам выпісваюць “Вясёлку” і нават праводзяць асобныя пазакласныя ўрокі, прысвечаныя часопісу.”

Розныя фарбы аднаго пленэру

Мастакі з чатырох краін прымаюць удзел у выставе жывапісу “Гродна — дарог скрываюцца”, якую прадстаўляе сталічны Музей сучаснага выяўленчага мастацтва.

На выставе экспануюцца работы мастакоў з Беларусі, Расіі, Украіны і Польшчы, што былі ўдзельнікамі міжнароднага пленэру. Дамінуе на карцінах пейзаж. Магчыма, на мастакоў паўплывала тое, што жылі і працавалі яны на маляўнічым беразе Нёмана.

У знаёмых і блізкіх гродзенцу краявідах прысутнічае энергічная экспрэсіўнасць і хаатычная прывабнасць, ціхая задумлівасць і галоснасць каларытных акордаў маладых украінскіх мастакоў з Львова. Маскоўскія жывапісцаў зацікавіла ўзнёслая ўрачыстасць барочных помнікаў архітэктуры Гродзеншчыны. Імпрэсіўна, лёгка глядзяцца пейзажы на палотнах творцаў з Мінска. Глыбокая і асабістая трактоўка сучаснасці — у польскіх мастакоў: тут бачна любоў да камерных прыродных мясцін, старых будынкаў, ёсць і нечаканы погляд на начны Нёман у серабрыстым месяцавым ззянні. Гродзенскія мастакі дзівяць філасофскай шматзначнасцю знакаў, умоўнымі вандраваннямі ў гісторыю роднага горада. Ці інтрыгуюць аб’ектамі звычайнай сучаснасці: вось, напрыклад, трактар “Беларусь” вязе прычэп з бульбай.

Як падвядзенне вынікаў пленэру — агульнае палатно, дзе кожны з удзельнікаў намалюваў кавалачак свайго “я”.

Падзея, якую чакалі

Убачыла свет “Песня натхнення” — першая кніга з серыі “3 паэтычныя спадчыны Якуба Коласа”.

У выданні сабрана 54 лірычныя вершы Якуба Коласа, прысвечаныя блізкім жанчынам. Некаторыя з вершаў публікуюцца ўпершыню. Аднак і знаёмыя чытачу творы, як адзначыла ў прадмове выдання аўтар-складальнік Зінаіда Камароўская, раскрываюць малавядомую старонку творчасці Якуба Коласа, дапамагаюць пазнаёміцца з пэтам-чалавекам, чые патаемныя мары і парывы душы нараджалі паэтычныя радкі, прасякнутыя высокім пачуццём. Кніга аформлена прыжыццёвымі партрэтнымі замалёўкамі Якуба Коласа, якія зрабіў мастак Сямён Герус.

Да гэтай падзеі падрыхтавана таксама выстава “Песня натхнення” з фондаў музея Якуба Коласа, дзе зноў жа прадстаўлены мастацкія работы Сямёна Геруса і малавядомая рукапісная каласіяна 40-50-х гадоў мінулага стагоддзя.

Філасофія архітэктурнай прасторы

Нацыянальная бібліятэка Беларусі запрашае ў вандраванне па Італіі

Італьянка Даната Піца прэзентуе сваю фотавыставу ў Мінску

Дзіяна Грышанова

У Нацыянальнай бібліятэцы Беларусі пры ўдзеле пасольства Італіі арганізавана выстава работ італьянскай фотамастачкі Данаты Піцы “Метафізіка гарадоў”. У цырымоніі адкрыцця выставы ўдзель-

нічала сама фотамастачка.

“Фатаграфіі Данаты Піцы — гэта не хроніка архітэктуры, а філасофія прасторы, уменне знайсці той ракурс і тэктоніку, якія здольныя заваражыць глядача”, — адзначыў на адкрыцці выставы яе куратар беларускі мастак Фёдар Ястраб.

Фотапраект Данаты Піцы ілюструе этап пераходу на пачатку дваццатага стагоддзя да сучаснай італьянскай архітэктуры. У будынках той эпохі адлюстраваліся прынцыпы архітэктуры рацыяналізму, папулярныя ў тагачаснай Еўропе.